

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Lublinie

LLU.410.009.01.2019

**Pan
Dariusz Kopciowski
Lubelski Wojewódzki
Konserwator Zabytków**

Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Lublinie
ul. Archidiakońska 4
20-113 Lublin

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Kontrola P/19/023 – Ochrona materialnego dziedzictwa kulturowego mniejszości narodowych

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Lublinie (dalej: „WUOZ” lub „Urząd”), ul. Archidiakońska 4, 20-113 Lublin
Kierownik jednostki kontrolowanej	Dariusz Kopciowski – Lubelski Wojewódzki Konserwator Zabytków (dalej: „LWKZ”) od 24 lutego 2016 r. Poprzednio funkcję LWKZ od 1 kwietnia 1991 r. pełniła Halina Landecka. (akta kontroli, str. 5-6)
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Działania na rzecz ochrony materialnego dziedzictwa kulturowego mniejszości narodowych. 2. Współpraca przy realizacji działań i celów ochrony materialnego dziedzictwa kulturowego mniejszości narodowych.
Okres objęty kontrolą	Lata 2016 – 2019 (do dnia 14 czerwca 2019 r.), z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem, mających wpływ na ocenę kontrolowanej działalności.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Lublinie
Kontroler	Piotr Kwaśniak, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LLU/79/2019 z 14 maja 2019 r. (akta kontroli, str. 3-4)

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA	Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonywanie obowiązków przez Lubelskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w zakresie ochrony materialnego dziedzictwa kulturalnego mniejszości narodowych.
Uzasadnienie oceny ogólnej	Prawidłowo realizowano zadania na rzecz ochrony zabytków mniejszości narodowych ³ . Lubelski Wojewódzki Konserwator Zabytków rzetelnie określił potrzeby w tym zakresie, a także współpracował z organizacjami mniejszości narodowych, właścicielami i posiadaczami zabytków oraz społecznym opiekunem zabytków. W Urzędzie rzetelnie sprawowano nadzór konserwatorski nad zabytkami mniejszości narodowych, wydając pozwolenia na prowadzenie prac, opinie, zalecenia i wytyczne. Przeprowadzono kontrole i w ich wyniku wydawano stosowne zalecenia. Przekazana dotacja na dofinansowanie robót budowlanych na cmentarzu żydowskim została prawidłowo rozliczona.

¹ Dz. U. z 2019 r. poz. 489, dalej: „ustawa o NIK”.

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ Zabytek wytworzony na terytorium Polski przez mniejszości narodowe, zamieszkujące teren przedwojennej Rzeczypospolitej.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe⁴ kontrolowanej działalności

1. Działania na rzecz ochrony materialnego dziedzictwa kulturowego mniejszości narodowych

Opis stanu faktycznego

1.1. W WUOZ, zgodnie z art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami⁵, prowadzono wojewódzki rejestr zabytków nieruchomych „A” oraz ruchomych „B”. Do rejestru zabytków nieruchomych, według stanu na dzień 31 grudnia, wpisano: 3.655 zabytków w 2016 r., 3.666 w 2017 r., 3.676 w 2018 r. oraz 3.680 w 2019 r.⁶, w tym zabytków mniejszości narodowych (żydowskich) było odpowiednio: 35, 36, 37 oraz 37⁷. Do rejestru zabytków ruchomych wpisano w ww. okresach 22.025, 22.110, 22.173 oraz 22.220 zabytków, w tym 105 macew żydowskich.

Do wojewódzkiej ewidencji zabytków nieruchomych, według stanu na dzień 31 grudnia, wpisano: 6.698 zabytków w 2016 r., 6.714 w 2017 r., 6.733 w 2018 r. oraz 6.735 zabytków w 2019 r.⁸, w tym zabytków mniejszości narodowych (żydowskich) było odpowiednio 110, 112, 122 oraz 122⁹. Do ewidencji zabytków ruchomych wpisano w ww. okresach 10.417 r., 10.642, 10.781 oraz 10.972 zabytków, w tym 105 macew żydowskich.

W sprawie sposobu określenia zabytków mniejszości narodowych LWKZ wyjaśnił, że zabytki kultury materialnej (świątynie, budynki użyteczności publicznej, cmentarze) są związane z odrębnością wyznaniową (zabytki prawosławne, ewangelickie, mahometańskie). Biorąc pod uwagę uwarunkowania historyczne (m.in. zamianę cerkwi unickich na cerkwie prawosławne, przejmowanie wielu budynków należących do kościoła prawosławnego na potrzeby kultowe kościoła rzymskokatolickiego), nie ma możliwości wskazania zabytków „mniejszości narodowych” bez dogłębnych badań i analiz. W przypadku cmentarzy wojennych nie funkcjonuje ich podział z uwzględnieniem mniejszości narodowych. Według LWKZ, wśród zabytków kultury materialnej (świątynie, budynki użyteczności publicznej, cmentarze), jako kategorię bezsprzecznie możliwą do wyodrębnienia, przyjęto mniejszość żydowską.

(akta kontroli, str. 7-60)

W okresie objętym kontrolą podejmowano działania w zakresie aktualizacji i weryfikacji rejestru oraz ewidencji zabytków, w tym m.in. LWKZ wydał dwie decyzje o wpisie cmentarzy żydowskich (położonych w miejscowościach Wołyn i Piaski) do rejestru zabytków. Opracowano także:

- karty ewidencyjne dla cmentarzy żydowskich w Cycowie, Sosnowicy, Goraju, Tyszowcach, Stoczku Łukowskim, Adamowie, Komarówce Podlaskiej (cmentarz nowy), Włodawie (ul. Czerwonego Krzyża),
- karty będące weryfikacją i aktualizacją kart pozostających w zasobie WUOZ: cmentarza żydowskiego starego w Komarówce Podlaskiej, cmentarza przy ul. Prostej w Zamościu oraz cmentarza żydowskiego przy ul. M. Konopnickiej w Biłgoraju (dla jego części niewpisanej do rejestru zabytków).

⁴ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁵ Dz.U. z 2018 r. poz. 2067, ze zm. Dalej: „ustawa o ochronie zabytków”.

⁶ Według stanu na 30 kwietnia.

⁷ W tym 20 cmentarzy, 17 bożnic, synagog i mykw.

⁸ Według stanu na 30 kwietnia.

⁹ W tym 115 cmentarzy, synagoga, bożnica, bank, kamienica, szpital (razem z lodownią), uczelnia talmudyczna, szkoła.

Kopie ww. kart przesłano odpowiednim gminom. W 2019 r. zlecono opracowanie 17 kolejnych kart ewidencyjnych.

Aktualizowano i weryfikowano również posiadane karty ewidencyjne, np.:

- w 2017 r. LWKZ prowadził, wszczęte z urzędu, postępowanie w sprawie włączenia do rejestru zabytków nieruchomości cmentarza żydowskiego, położonego w Wohyniu, które zakończyło się wydaniem decyzji o wpisie,
- w ramach prowadzonej w latach 2017-2018 współpracy ze Stowarzyszeniem „Studnia Pamięci”, dotyczącej działań w zakresie porządkowania terenów i inwentaryzacji macew na cmentarzach żydowskich (projekt „Ogrodnicy Pamięci. Metody zachowania dziedzictwa żydowskiego na Lubelszczyźnie”), udzielano konsultacji dotyczących wyboru obiektów, zaleceń konserwatorskich i formalnego toku postępowania oraz zawartości karty ewidencyjnej,
- w 2019 r. zlecono aktualizację i weryfikację karty ewidencyjnej cmentarza żydowskiego w Chełmie z powodu planowanego wszczęcia z urzędu postępowania w sprawie wpisania tego obiektu do rejestru zabytków nieruchomości.

W Urzędzie w 2017 r. utworzono bazę cmentarzy żydowskich z terenu województwa lubelskiego. Ujmowano w niej karty cmentarzy, zawierające informacje o lokalizacji, formie ochrony (wpis do rejestru zabytków lub ewidencji), ustaleniach w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, czasie powstania.

LWKZ zwrócił się do samorządów gminnych i powiatowych o weryfikację danych w zakresie stanu własnościowego zabytków. Zebrane informacje wniesiono do bazy danych o cmentarzach żydowskich. Były one także przechowywane w formie papierowej w Wydziale Rejestru Zabytków i Dokumentacji Zabytków WUOZ w Lublinie oraz w Delegaturach WUOZ.

(akta kontroli, str. 7-57, 61-178)

1.2. W latach objętych badaniem LWKZ wydał 13 pozwoleń konserwatorskich¹⁰ na prowadzenie prac przy zabytkach mniejszości narodowych oraz jedno postanowienie uzgadniające umieszczenie na zabytku znaku informującego o jego ochronie. Pozwolenia te dotyczyły m.in.: budowy ogrodzeń cmentarzy żydowskich w Markuszowie i Kazimierzu Dolnym, usunięcia krzewów, odrostów i samosiewów na cmentarzu żydowskim w Lublinie, wymiany stolarki okiennej synagogi we Włodawie, budowy systemu odwadniającego, wykonania izolacji oraz renowacji elewacji i tynków bożnicy w Tarnogrodzie, wymiany pokrycia dachu, wykonania przepony przeciwwilgociowej Synagogi Małej we Włodawie, budowy instalacji sygnalizacji pożaru oraz instalacji systemu sygnalizacji włamania i napadu dawnej bożnicy i domów pokahalnych we Włodawie, przebudowy synagogi w Wojsławicach. W dwóch przypadkach (budowa ogrodzeń cmentarzy) inwestycji nie zrealizowano. LWKZ przeprowadził dziewięć odbiorów konserwatorskich robót wykonanych przy zabytkach mniejszości narodowych. Zostały one przeprowadzone w dniu zgłoszenia odbioru obiektu lub w okresie 7-10 dni od daty zgłoszenia odbioru.

W ww. okresie wydano 11 opinii, zaleceń i wytycznych dotyczących zabytków mniejszości narodowych. Opinie i wytyczne dotyczyły m.in.: budowy pomnika upamiętniającego społeczność żydowską w Kurowie, koncepcji projektowej dotyczącej rewitalizacji synagogi w Bychawie. Zalecenia dotyczyły m.in.: wykonania prac naprawczych, usunięcia usterek i wykonania izolacji od strony północnej w dawnej bożnicy w Tarnogrodzie, przekazania Związkowi Gmin Wyznaniowych

¹⁰ Osiem w 2016 r., dwa w 2017 r., dwa w 2018 r. i jedno w 2019 r., w terminie od jednego do dziewięciu dni od wpływu wniosku lub uzupełnionego wniosku.

Żydowskich RP informacji o obowiązkach posiadacza obiektu zabytkowego (cmentarza żydowskiego w Międzyrzecu Podlaskim).

W latach 2016-2019 (do 31 marca) pracownicy WUOZ przeprowadzili 974 kontrole, w tym 10 z nich (tj. 1%) dotyczyło zabytków mniejszości narodowych wpisanych do rejestru zabytków nieruchomych „A” i ruchomych „B”, tj.: siedmiu cmentarzy, jednej bożnicy, jednego domu kahalnego wraz z synagogą oraz macew. W rezultacie tych kontroli zalecono m.in.: usunięcie zbędnych nasadzeń oraz oznakowanie granic cmentarza w Kurowie, rozpoznanie miejsca lokalizacji brakujących macew, oczyszczenie ich z mchów i porostów oraz prace konserwatorskie przy macewach na cmentarzu w Lublinie, wykonanie wycinki drzew i wykonanie nowych nasadzeń na cmentarzu w Zamościu, opracowanie ekspertyzy technicznej muru z zaleceniami sposobu zabezpieczenia przed destrukcją bożnicy w Łaszczowie, podjęcie prac pielęgnacyjnych na cmentarzu w Szczębrzeszynie, uzupełnienie rur spustowych i zabezpieczenie odpadających gzymsów przy domu kahalnym w Zamościu, oczyszczenie z chwastów i odrostów oraz uzupełnienie uszkodzonych elementów drewnianego ogrodzenia na cmentarzu w Zwierzyńcu, naprawę ogrodzenia oraz uzupełnienia ubytków w cegle i naprawę muru na cmentarzu w Międzyrzecu Podlaskim, zabezpieczenie fragmentów macew znajdujących się na powierzchni ziemi cmentarza w Wohyniu. Zalecenia pokontrolne wykonano w czterech przypadkach¹¹, w czterech przypadkach zaplanowano ponowne kontrole w lipcu 2019 r.¹², w jednym (cmentarz w Międzyrzecu Podlaskim) termin był w trakcie ustalania ze Związkiem Gmin Wyznaniowych Żydowskich w RP, zaś w jednym (dawny dom kahalny w Zamościu) po trzech nieudanych próbach przeprowadzenia kontroli w 2018 r., w dniu 17 maja 2019 r. wszczęto postępowanie w przedmiocie wymierzenia administracyjnej kary pieniężnej właścicielowi, w związku z uniemożliwianiem dostępu do zabytku.

W żadnej z powyższych spraw nie korzystano z wykonania zastępczego prac konserwatorskich. Wymienione powyżej kontrole nie dotyczyły realizacji pozwoleń konserwatorskich wydanych w latach 2016 – 2019 (I kwartał).

W dwóch przypadkach kontrole nie odbyły się w związku z nieobecnościami właścicieli. Dnia 24 maja 2016 r. pracownicy WUOZ dokonali oględzin cmentarza żydowskiego w Markuszowie, stwierdzając jego zaniedbanie. Po oględzinach Fundacja Ochrony Dziedzictwa Żydowskiego wystąpiła z wnioskiem o zgodę na uporządkowanie cmentarza. Dnia 18 maja 2017 r. dokonano oględzin obiektu¹³ stwierdzając wykonanie oczyszczenia terenu z samosiewów. W ramach tych oględzin ustalono, że nie zrealizowano pozwolenia LWKZ z 3 listopada 2016 r. na budowę nowego ogrodzenia (wokół cmentarza zachowały się fragmenty starego). W drugim przypadku, 8 marca 2019 r. kontrola dawnej bożnicy w Łęcznej nie odbyła się w związku z nieobecnością właściciela. Wyznaczono kolejną kontrolę na 29 marca 2019 r., która została przełożona na prośbę właściciela na 7 czerwca 2019 r. Podczas przeprowadzonej kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości i ustalono, że budynek został zachowany w stanie „dość dobrym”. Zalecono podjęcie prac remontowych elewacji, ponieważ jej stan uznano jedynie za dostateczny.

(akta kontroli, tom str. 179-323)

1.3. Szczegółowe zasady dotyczące udzielania dotacji celowych na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytkach wpisanych

¹¹ Cmentarz w Kurowie i Wohyniu, 105 macew, bożnica w Łaszczowie.

¹² Cmentarze w: Józefowie, Frampolu, Szczębrzeszynie i Zwierzyńcu.

¹³ Pierwotnie miała to być kontrola ale pomimo ustalenia z właścicielem cmentarza dogodnego dla niego terminu i odbioru zawiadomienia o kontroli przedstawiciel Fundacji Ochrony Dziedzictwa Żydowskiego nie stawił się.

do rejestru zabytków województwa lubelskiego zostały uregulowane w zarządzeniu nr 1/2014 LWKZ z 31 stycznia 2014 r. w sprawie kontroli zarządczej (załącznik nr 7).

W latach 2016-2018 LWKZ przekazał 5.306,6 tys. zł¹⁴ na dotacje celowe na dofinansowanie prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy zabytkach. W okresie od 1 stycznia do 21 maja 2019 r. podpisano umowy na prace planowe w łącznej kwocie 1.034,8 tys. zł (15 beneficjentów).

Kwota udzielonych w tym czasie dotacji celowych na dofinansowanie prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy zabytkach mniejszości narodowych wyniosła 21,9 tys. zł. W 2017 r. przekazano środki finansowe na remont muru ogrodzeniowego cmentarza żydowskiego (naprawa, konserwacja, izolacja) przy ul. Kalinowszczyzna i ul. Floriańskiej¹⁵. Kwota wykazana we wniosku (jedynym jaki wpłynął do WUOZ w okresie objętym kontrolą) przez Fundację Chrońmy Cmentarze Żydowskie w Lublinie, wyniosła 40,0 tys. zł i stanowiła 77% ogólnych kosztów prac, prognozowanych na kwotę 52,2 tys. zł.

Dotacja została wykorzystana w 100%. W celu jej rozliczenia m.in. sporządzono protokół potwierdzający odbiór zadania. Dotację udzielono i rozliczono zgodnie z umową i zasadami przyjętymi zarządzeniem nr 1/2014.

(akta kontroli, str. 324-390)

1.4. LWKZ prowadził wykaz udzielonych dotacji na prace przy zabytkach mniejszości narodowych oraz zamieszczał w Biuletynie Informacji Publicznej dane o przyznanych dotacjach. Informował także o ich przyznaniu Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego¹⁶, Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego oraz Urząd Miasta Lublin.

(akta kontroli, str. 327-346)

1.5. W okresie 2016-2019 (I kwartał) LWKZ nie posiadał informacji o możliwości popełnienia przestępstwa lub wykroczenia, przez działanie lub zaniechanie kontrolowanych podmiotów, którego przedmiotem były zabytki mniejszości narodowych.

Na podstawie udokumentowanej fotografiami informacji przekazanej do WUOZ 8 października 2018 r. przez społecznego opiekuna zabytków pracownicy Urzędu stwierdzili, że na terenie cmentarza żydowskiego położonego w miejscowości Góry (gmina Kraśnik)¹⁷ znajdowały się paleniska i wysypiska śmieci, co mogło świadczyć o możliwości znieważania miejsca spoczynku zmarłych. W związku z tym, LWKZ zawniósł do Komendanta Komisariatu Policji w Kraśniku o prowadzenie częstszych patroli na tym terenie. Podjął także działania wyjaśniające, poprzez dokonanie 19 października 2018 r. oględzin, w ramach których stwierdzono zaniechanie cmentarza, za wyjątkiem jego części, na której posadowiono odnowiony pomnik, nie potwierdzono jednak jego dewastacji. Kontynuacją działań w zakresie ochrony tego cmentarza było zgromadzenie przez LWKZ materiału dowodowego do wszczęcia z urzędu postępowania w sprawie objęcia cmentarza ochroną poprzez wpis do rejestru zabytków. W dniu 27 maja 2019 r. wszczęto z urzędu postępowanie w sprawie wpisu do rejestru zabytków.

(akta kontroli, str. 179-185, 198-219)

¹⁴ Z tego w: 2016 r. – 1.255 tys. zł (73 beneficjentów, w tym 6 samorządów), 2017 r. – 1.196,6 tys. zł (73 beneficjentów, w tym 4 samorządy), 2018 r. – 2.855 tys. zł (61 beneficjentów, w tym 5 samorządów).

¹⁵ Umowa nr KE.5124.41.1.2017 z 9 maja 2017 r. (w § 8 zawierała postanowienia dotyczące kontroli jej wykonania).

¹⁶ Zgodnie z § 14 rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 16 sierpnia 2017 r. w sprawie dotacji celowej na prace konserwatorskie lub restauratorskie przy zabytku wpisanym na Listę Skarbów Dziedzictwa oraz prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków (Dz.U. z 2017 r., poz. 1674), wcześniej § 9 rozporządzenia Ministra Kultury z dnia 6 czerwca 2005 r. w sprawie udzielania dotacji celowej na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków (Dz.U. z 2014 r., poz. 399).

¹⁷ Wpisanego do wojewódzkiej ewidencji zabytków (karta ewidencyjna z 1992 r.).

1.6. W okresie objętym kontrolą nie wpłynęły do WUOZ skargi lub wnioski dotyczące zabytków mniejszości narodowych znajdujących się na terenie województwa lubelskiego.

(akta kontroli, str. 391-395)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej zakresie, nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia działalność LWKZ na rzecz ochrony materialnego dziedzictwa mniejszości narodowych.

2. Współpraca przy realizacji działań i celów ochrony materialnego dziedzictwa kulturowego mniejszości narodowych

2.1. W sprawie nieodpłatnego udostępniania, do wglądu, właścicielowi lub posiadaczowi zabytku nieruchomego mniejszości narodowej dokumentacji tego zabytku oraz umożliwienia dokonywania niezbędnych odpisów z tej dokumentacji LWKZ, w informacji złożonej na potrzeby niniejszej kontroli NIK podał, że dokumentację ze zbiorów archiwum zakładowego WUOZ w Lublinie udostępniano nieodpłatnie wszystkim osobom będącym w stanie potwierdzić, że są właścicielami zabytku lub występują w imieniu właściciela zabytku. Mogą to zrobić bez względu na przynależność do grupy etnicznej, narodowej, czy wyznanie religijne. Pracownicy WUOZ podczas procesu udostępniania dokumentacji weryfikują tożsamość osoby, która wyraża wolę korzystania ze zbiorów – pod kątem stanu własności zabytku. W okresie 2016-2019 (I kwartał) nie miała miejsca odmowa dostępu do dokumentacji przechowywanych w archiwum zakładowym właścicielowi zabytku, który udokumentował swoją tożsamość.

(akta kontroli, str. 179-189)

Współpraca z zarządcami zabytków mniejszości narodowych polegała m.in. na:

- a) przekazaniu wykazu spraw prowadzonych przed Komisją Regulacyjną do Spraw Gmin Wyznaniowych Żydowskich do: Związku Gmin Wyznaniowych Żydowskich w RP, Fundacji Ochrony Dziedzictwa Żydowskiego, Komisji Rabinicznej do Spraw Cmentarzy oraz Gmin Wyznaniowych Żydowskich w Warszawie oraz w Krakowie, z prośbą o informowanie LWKZ o rozstrzygnięciach dotyczących cmentarzy żydowskich na terenie województwa lubelskiego;
- b) przesłaniu stanowiska Komisji Rabinicznej w sprawach wpisu do rejestru zabytków cmentarzy żydowskich w Kraśniczynie i w Bełżycach do Fundacji Ochrony Dziedzictwa Żydowskiego;
- c) wyjaśnieniu ze Starostą Lubelskim stanu własnościowego cmentarza żydowskiego w Bełżycach, w kontekście jego wpisu do rejestru zabytków;
- d) przesłaniu, do właściwych urzędów gmin, zaktualizowanych i zweryfikowanych kart cmentarzy opracowanych przez Stowarzyszenie „Studnia Pamięci” dla cmentarzy w Lublinie (ul. Kalinowszczyzna), Piaskach, Kraśniczynie, Krasnymstawie – w celu wykorzystania informacji z kart do uzupełnienia gminnych ewidencji zabytków.

(akta kontroli, str. 62-63, 145-178, 220-241)

2.2. W latach 2016-2019 (I kwartał) na terenie województwa lubelskiego działało sześciu społecznych opiekunów zabytków, ustanowionych przez starostów. Żaden z nich nie posiadał legitymacji do działań jedynie w odniesieniu do wyszczególnionych zabytków (zabytku) mniejszości narodowych, ponieważ zazwyczaj opiekunowie ustanowieni są dla terenu danej gminy/powiatu. Wśród społecznych opiekunów zabytków ustanowionych dla terenu gminy Kraśnik aktywnie

działał jeden opiekun, który współpracował z LWKZ poprzez informowanie o ewentualnych zagrożeniach dla zabytków (pkt 1.5. wystąpienia).

(akta kontroli, str. 179-185, 198-219)

2.3. W latach 2016-2019 (I kwartał) zagadnienia dotyczące ochrony i opieki nad zabytkami mniejszości narodowych nie były przedmiotem obrad Wojewódzkiej Rady Ochrony Zabytków.

(akta kontroli, str. 179-185, 391-398)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia współpracę LWKZ z innymi podmiotami w zakresie ochrony materialnego dziedzictwa kulturowego mniejszości narodowych.

IV. Uwagi i wnioski

W związku z niestwierdzeniem nieprawidłowości w skontrolowanych obszarach, Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag i wniosków.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Lublinie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Lublin,   lipca 2019 r.

Kontroler
Piotr Kwaśniak
Główny specjalista kontroli państwowej

Dyrektor
Delegatury Najwyższej Izby Kontroli
w Lublinie
Edward Lis

.....
Podpis

.....
Podpis